

Ontpolderen in de Biesbosch

De Hollandse Biesbosch op het Eiland van Dordrecht is waterstaatkundig een uniek gebied waar het tijverschil 3 tot 4 maal groter is dan in de rest van de Biesbosch, tot soms wel 80 centimeter. Alle stadia van het verlandingsproces na de Sint-Elisabethsvloed zijn in dit gebied nog aanwezig. Van het 'bosch van biezen' in het Gat van de Hengst, de rietvelden in de Kikvorschkil en Zoetemelkskil, de grienden van Huiswaard tot en met akkerbouw in de Ruigten Bezuiden de Perenboom en Kort en Lang Ambacht.

Na de Sint-Elisabethsvloed in 1421 heeft het hele gebied ten zuiden en oosten van Dordrecht altijd in het teken gestaan van inpolderingen. Woeste natuur werd gecultiveerd tot weilanden of akkers. De eerste grote inpoldering was kort na 1600, de laatste omstreeks 1925. Kritiek op die inpolderingen kwam er nauwelijks. In 1924, tijdens de inpoldering van de Dordtse Biesbosch, werd wel voorzichtig geopperd dat het wellicht onverstandig was zoveel bergruimte aan de rivieren te onttrekken, maar die kritiek werd door de toenmalige hoofdingenieur van Waterstaat, ir. J.M.W. van Elzelingen, niet gedeeld. 'De toestand op de rivier verandert niet?', meende Van Elzelingen.

Na 1970 kwamen echter steeds meer mensen tot het inzicht dat het ongebreideld inpolderen en het steeds maar weer onttrekken van uiterwaarden aan de rivier hun tol gingen eisen. Er kwamen steeds meer overstromingen doordat overtollig water niet snel genoeg meer afgevoerd kon worden. Er moest meer ruimte voor de rivieren komen. En dat betekende weer een storm van protesten omdat dijken van polders doorsteken nu eenmaal indruist tegen de natuur van Nederlanders die eeuwen een strijd tegen het water voerden.

In de Brabantse, Hollandse en Sliedrechtse Biesbosch (sinds 1994 Nationaal Park De Biesbosch) is een aantal ontpolderingsplannen verwezenlijkt.

Aan de Brabantse kant is de grote polder Noordwaard uitgegraven en ontpolderd. Ook in de Hollandse Biesbosch hebben polders plaatsgemaakt voor water. Daar zat zeker ook een economische kant aan. Na de hoge waterstanden in de winters van 1993/94 en 1994/95 bleken veel dijken in het rivierengebied toe aan een herstelperiode. Zware zeeklei is belangrijk voor de stevigheid van de dijken. En deze bouwstof was volop aanwezig in de polders van de Hollandse Biesbosch.

Aan de Dordtse kant is wat de Dordtenaren de Merwelanden noemen vanaf 1994 begonnen een aantal polders terug te geven aan de vrije natuur. Bij de Mariapolder is dat gebeurd op een natuurlijke manier. De schotbalken die de polder droog hielden, zijn uit de sleuven gehaald, waardoor het poldertje vol kon stromen. Door het op- en afgaande water is slib afgezet waarin op een natuurlijke manier kreken zijn ontstaan. Kaarsrechte sloten zijn gaan meanderen.

Bij andere polders zijn machines gebruikt. De in 1899 aangelegde dammen bij de polders Huiswaard en Oude Kat zijn rond 1996 door draglines opengegraven. Er is ook groot materieel te pas gekomen bij het 'natuurlijk maken' van de polders Aert Eloyenbosch en Jonge Janswaard. Aan de hand van oude kaarten is daar een zoetwatermoeras gemaakt.

Aan de zuidkant van het Eiland van Dordrecht is de Nieuwe Dordtse Biesbosch gemaakt. Daar heeft een aantal polders een meerrecreatieve bestemming gekregen. In de Tongplaat zijn kreken gegraven maar is ook een trap gekomen om de polder gemakkelijk te kunnen bereiken en er zijn fiets- en wandelpaden aangelegd.

De Tongplaat is weer onderdeel geworden van het rivierensysteem en van de Biesbosch.

Een groot gedeelte van het gebied staat nu onder invloed van de getijdenwerking. Met hoogwater komt bijna de hele Tongplaat onder water te staan en met laagwater valt een deel van de polder weer droog. Het eindresultaat is een afwisselend en ruig rietland met biezen, spindotters en vloedbossen, met vogels als zilverreiger, lepelaar, tureluur, kluut en andere steltlopers.

Met de natuurwerkzaamheden is er tegelijkertijd haast automatisch meer ruimte voor de rivier gekomen. Net als een paar eeuwen geleden is er weer een verbinding tussen Merwede en Nieuwe-Merwede waardoor een teveel aan bovenwater sneller naar zee kan worden afgevoerd en de kans op overstromingen wordt verminderd.

Wat voeger door de natuur deed, is nu door ronkende draglines gebeurd. Verdwenen natuur heeft weer een kans gekregen. Waar boeren ploegden of koeien graasden, zijn nu spindotter en driekantige bies. Stellopers scharrelen weer op drooggevallen slikken en platen naar voedsel. Alsof de tijd na 1421, het jaar van de Sint Elisabethsvloed, heeft stilgestaan.

Bever in Nationaal Park de Biesbosch
[Download afbeelding](#)

Bever in Nationaal Park de Biesbosch

Man in mist in national park 'de Biesbosch' in Holland

[Download afbeelding](#)

Man in mist in national park 'de Biesbosch' in Holland

Helsluis

[Download afbeelding](#)

Helsluis

St Elisabethsvloed

[Download afbeelding](#)

St Elisabethsvloed

Drierivierenpunt Dordrecht

[Download afbeelding](#)

Drierivierenpunt Dordrecht

Luchtfoto Dordrecht

[Download afbeelding](#)

Luchtfoto Dordrecht

Sophiapolder

[Download afbeelding](#)

Sophiapolder

Lammetjeswiél Alblasserdam

[Download afbeelding](#)

Lammetjeswiél Alblasserdam

Polder

[Download afbeelding](#)

Polder